

הלקח האיראני מ-7 באוקטובר: מהצהרות השמדה לאיום רב-זירתי

15.10.2026 | ד"ר יוסי מנשרוף

עיקרי הדברים

למרות המכות שספגו איראן ושלוחיה, בכירי המשטר ממשיכים להציג את חיסול ישראל כיעד אסטרטגי ולהאדיר את מתקפת 7 באוקטובר כצעד בדרך למימוש.

מפגשי התיאום בין גורמי הציר וההתבטאויות בטהראן מצביעים על שאיפה לשפר את הסנכרון בין הזירות. יש בכך אות אזהרה המחייב מעקב והיערכות.

נכונותם של איראן וארגוני הציר לשאת במחירים כבדים למען יעדיהם האידאולוגיים מחייבת להימנע מההנחה שההרס שספגו יביא לאניחת שאיפותיהם.

מתקפת 7 באוקטובר מלמדת כי עליונות צבאית אינה ערובה למניעת הפתעה ² יש לשמור על מרחבי ביטחון ועל היוזמה המבצעית, ולסכל הכנות למתקפה בטרם יבשילו.

מבוא

המסרים שעלו מצד בכירי המשטר בטהראן והתקשורת האיראנית לרגל ציון שלוש שנים למתקפת 7 באוקטובר ביטאו את המשך קידום השאיפה האיראנית להשמדת ישראל. המסרים שעלו במסגרת השיח הזה, על רקע התחדדות המאבק החזיתי בין איראן לישראל, אינם מייצגים רק מסרי תעמולה אלא כוללים גם תכנים מובהקים שצריכים להדליק בישראל נורות אדומות.

חזון ההשמדה נותר בעינו

הפרשן סעדאללה זארעי כתב ב-10 באוקטובר במאמר המערכת בעיתון "כיהאן", הידוע כשופר תעמולה ראשי של המשטר האיראני, שציר ההתנגדות בראשות איראן הצליח להישאר על תלו למרות המכות שספג ואילו "לדעת משקיפים צבאיים רבים בעולם, מלחמה זו תביא לנקודת הסיום של ישראל". האתר החדשותי "תסנים", הידוע כשופר הראשי של משמרות המהפכה, כתב שלושה ימים קודם לכן שמתקפת 7 באוקטובר ניפצה את המיתוס שלפיו לא ניתן להביס את ישראל וחשפה את חולשותיה הביטחוניות, הצבאיות והכלכליות, כאשר המלחמה המתמשכת מאז ושחיקתה של ישראל מהווים הזדמנות לקדם את יעד השמדתה, באמצעות המשך המאבק המזוין נגדה.

הקולות האלה אינם מבטאים רק תעמולה. הצהרות הבכירים האיראנים ביטאו במפורש את המוטיבציה שלהם להשמיד את ישראל. יו"ר המג'לס קאליבאף, שהוא כיום מבכירי המשטר,

אמר במסר ב-4 באוקטובר כי גם בתמיכה אמריקאית חסרת התקדים בהיקפה, לא הצליחה ישראל לפצות על אותה תבוסה, והיא "מתקדמת לעבר השמדה מוחלטת", לאחר ש"יסודות דוקטרינת הביטחון הלאומי שלה קרסו, ושום מבצע או תקציב לא יוכלו לשקמם".

ראש מטה הכוחות המזוינים באיראן, עלי עבדאללהי, כתב במסר לציון 7 באוקטובר כי מתקפת חמאס שינתה את האסטרטגיה של חזית ההתנגדות מהגנתית להתקפית, והאיצה את שקיעתה ישראל. הוא צפה כי המשך המאבק בהובלת חזית ההתנגדות יביא לחיסולה של ישראל. לצד אלה, בהצהרה שפירסמו משמרות המהפכה באותו יום, הודגש כי דרך ההתנגדות תימשך עד לשחרור ירושלים והשמדתו המלאה של "המשטר הציוני הכובש". "פלסטיין תשחרר מהנהר ועד הים", נכתב, על ידי ציר ההתנגדות ש"כיום הוא מאוחד, עוצמתי ומוכן יותר מאי פעם", ולכן על "אויבי האיסלאם והאנושות לדעת ששום מעוז לא יוכל להצילם לנוכח רצונם הנחוש של עמי האזור החופשיים".

בהקשר זה בולט גם המסר שפירסם מנהיג המשטר האיראני, מג'תבא ח'אמנהאי, במאי 2026 לרגל החג' (העלייה לרגל למכה). במסר חזר על התחזית שהשמיע אביו, עלי ח'אמנהאי, בשנת 2015, ולפיה ישראל לא תתקיים עוד כעבור 25 שנה, כלומר עד 2040. מג'תבא אף קבע כי ישראל מתקרבת ל"שלב האחרונים של קיומה". אין בכך הוכחה לכך שהמשטר האיראני קבע את 2040 כמועד מבצעי להשמדת ישראל, אך הישנות המסר מפי המנהיג הנוכחי עשויה להעיד שחזון ההשמדה ממוסגר גם באופן זמן אסטרטגי, ולא רק כסיסמה תעמולתית או כיעד מופשט.

הנדבך האנטישמי הוא אחד מששת המניעים של חזון השמדת ישראל במשטר האיראני. בהתאם לכך, פירסם אחד היומונים המובילים של המשטר, "ג'מהורי אסלאמי", מאמר מערכת רווי באנטישמיות מובהקת שהסביר את הרציונל ברדיפת הציונות והשמדתה. המאמר ציטט בהרחבה אמירות המיוחסות להיטלר על היהודים, ובהן תיאור אותם כ"חיתיים ושטניים" ואימץ את טענותיו בדבר היותם חסרי מולדת ובדבר שאיפתם להשתלט על העולם. הכותב השתמש במלחמה בעזה כדי לבסס את טענותיו, ציין כי ישראל הרגה יותר מ-75 אלף בני אדם והרסה את התשתיות ברצועה, והציג זאת כהוכחה כביכול לאופיים ה"חיתיים" של היהודים, תוך האשמת אירופה בכך ש"הקיא את אותם ושלחה אותם לפלסטיין כדי להיפטר מרשעותם".

המאמר שאב מוטיב מובהק מהגות ח'מיני ומ"הפרוטוקולים של זקני ציון" וטען שישראל זוממת להתפשט ולהקים את "ישראל הגדולה", במסגרת שאיפת היהודים להשתלט על העולם. לבסוף, המאמר הכריז שהיהודים הם "סכנה חמורה לעולם" וקרא להגביר את השנאה בקרב עמי העולם כלפי הציונים עד ש"הגידול הסרטני של הציונות ימוגר לחלוטין".

מאחורי האמירות מסתתרות הכנות והיערכות

מבין הלקחים המובהקים שניתן ללמוד ממתקפת הטבח של חמאס הוא שאסור לישראל להתעלם או לזלזל בקריאות אויביה להשמיד אותה. כפי שניתן ללמוד מהמגעים בין בכירי חמאס, חיזבאללה והמשטר באיראן לפני 7 באוקטובר, מאחורי הקריאות האלה מצד איראן וציר

ההתנגדות עמדו פגישות תיאום בין בכירים משלושת הצדדים.

כך למשל, כפי שנחשף ממסמכי שלל שצה"ל תפס ברצועת עזה, ב-1 ביולי 2022 עידכן הנייה את סינוואר בתוכן פגישה חשאית שקיים מפקד גיס פלסטיין בכוח קודס, סעיד איזדי, עם נסראללה ונציגי חמאס, שבה הציגו האחרונים את התרחישים למערכה נגד ישראל. לפי הנייה, נסראללה הביע תמיכה באחד התרחישים שהוצגו תחת הכותרת "המערכה האסטרטגית הגדולה", והוסכם שהנושא יוצג בפני המנהיג האיראני עלי ח'אמנהאי.

מפגשי תיאום בין איראן למערך שלוחיה מתקיימים גם לאחר 7 באוקטובר וכנראה עד היום, הגם שלא ברור אם עסקו בקידום מתקפת טבח רב-זירתית נגד ישראל. כך, במאי 2024, נערכה באיראן בשולי הלווייתו של הנשיא דאז רא'יסי (שנהרג בתאונת המסוק) פגישה משותפת בהשתתפות מפקד כוח קודס אסמאעיל קאא'ני, מפקד משמרות המהפכה דאז חוסין סלאמי, סגן מזכ"ל חיזבאללה דאז נעים קאסם, מנהיג חמאס אסמאעיל הנייה, ואחד מבכירי ההנהגה הפוליטית של החות'ים מוחמד עבד אל-סלאם, שהוקדשה לתיאום המשך הלחימה נגד ישראל.

לצד זאת, העיתון "ניו יורק טיימס" דיווח באוגוסט 2026 שבמהלך הפסקת האש באפריל 2026 קיימו בכירים בכוח קודס שיחות ועידה מקוונות עם מפקדים בחיזבאללה, במיליציות השיעיות בעיראק ובתנועת החות'ים, במטרה להעלות ככל האפשר, באמצעות מערך השלוחים, את מחיר המלחמה עבור טראמפ, מבלי לגרור את טהראן לעימות ישיר שלא תוכל לשלוט בו.

עם זאת, בראשית ספטמבר דווח בתקשורת הישראלית, שלפי הערכות בישראל, איראן נערכת למתקפה רחבת היקף ומתואמת נגד ישראל בכמה חזיתות במקביל. מדובר בכוחות האיראניים, לצד חיזבאללה בלבנון, חמאס, החות'ים בתימן והמיליציות הפרו-איראניות בעיראק. התרחיש מזכיר מתקפה עתידית בסגנון 7 באוקטובר, אך נועד למנוע פעילות התקפית לא מתואמת מצד אחד מגורמי ציר ההתנגדות, כלקח מהיוזמה שנטל סינוואר ב-7 באוקטובר. אירועים אלה מצביעים על קשרים מתמשכים בין גורמי הציר, על מנגנוני תיאום ועל אפשרות שהלקחים מ-7 באוקטובר יובילו לניסיון לשפר את הסנכרון בין הזירות.

אף שאין זה אומר שאיראן ושלוחיה מתכננים בטווח הזמן הקרוב מתקפת פשיטה רב-זירתית, השיח הפומבי באיראן, שבמסגרתו דנים חוגי המשטר באופן המתקפה הרצוי, צריך להדליק בישראל נורות אדומות. אחד הדוברים הבולטים בטהראן בהקשר זה הוא מהדי מוחמדי, אנליסט בכיר ויועצו של קאליבאף. מוחמדי כבר התבטא בשנתיים האחרונות כמה פעמים בעד קידום מתקפת טבח רב-זירתית במטרה להשמיד את ישראל.

בכמה מהתבטאויותיו האחרונות במרוצת ספטמבר 2026, הוא שירטט את אחד התרחישים למתקפת השמדה איראנית נגד ישראל. במסגרת זאת, ציין שלישאל יש 6 מתקני התפלת מים, 13 תחנות כוח, 2 בתי זיקוק לנפט, וגם כור גרעיני אחד בדימונה, ולפיכך, במלחמת תשתיות בין ישראל לאיראן, על האחרונה להחריב את כל התשתיות הישראליות האלה כדי "שהשטחים הכבושים יהיו בלתי ראויים למגורים עבור הציונים". מוחמדי גם הדגיש שטהראן נחושה להשלים

את מלאכת השמדת ישראל באמצעות הכרעתה הצבאית, וכי עליה להמשיך במערכה הממושכת נגדה, תוך שמירת היוזמה ותכנון העימות במקום להיגרר אליו.

הפערים התרבותיים בין הצדדים כמחסום להבנת כוונות האויב

בין ישראל לחברות המוסלמיות במרחב הסובב אותה חוצצים פערים תרבותיים, דתיים, מנטליים וחברתיים, שמקשים על הבנת כוונות האויב. קשה לרבים להבין כיצד באיראן מקדמים שיח השמדה, למרות המשבר הכלכלי המתמשך והמחירים ששילמה במלחמה, וכן בעוד שברצועת עזה ובדרום לבנון נמצאים עיי חורבות ממתקפות צה"ל, ואילו ישראל מפגינה עליונות צבאית, טכנולוגית ומודיעינית על אויביה.

כדי לגשר על הפער הזה, יש להפנים את החתירה האידאולוגית המושרשת של השמדת ישראל, שמעוגנת בבסיס קיומם של ארגוני ציר ההתנגדות ובהגות המשטר האיראני. לצד זאת, חשוב להטמיע את מרכזיות ההקרבה העצמית והנכונות לשאת במחירים כבדים למען יעדים אידאולוגיים. במסגרת זאת, המשטר באיראן וארגוני הטרור בציר ההתנגדות, וכן תומכיהם בחברות האיסלאמיות באזור, מוכנים לספוג את הפגיעה ברמת החיים, ואף את "מות הקדושים" של גיבוריהם, ובלבד שלא יוותרו על חזון השמדת ישראל ואף יקדמו אותו, לקראת ביצוע לכשיבשילו התנאים באזור.

נראה שגם פערי השפה משמשים חסם נוסף, המונע מהשיח הישראלי התקשורתי, ולעתים אף המחקרי, להטמיע כראוי את תרבותם ואת תפיסות עולמם של איראן וציר ההתנגדות. יתר על כן, כפי שהוכיחה מתקפת 7 באוקטובר, העליונות הצבאית והטכנולוגית של ישראל עלולה לאבד מיתרונה למשך שעות קריטיות כאשר האויב עושה שימוש באמצעים פשוטים יחסית, כמו מצנחי רחיפה, ומנצל את יתרון ההפתעה והיוזמה.

כלקח מכך ובהמשך ללקחי 7 באוקטובר, ישראל אינה יכולה לחזור למציאות של 6 באוקטובר, שבה ישבו מפלצות הטרור של חמאס וחיזבאללה בגבולותיה. עליה להמשיך ולהחזיק בשוליים ביטחוניים רחבים, ולשקול מתקפת מנע אם תזהה שתוכנית ההשמדה נגדה מבשילה. כמו כן, כלקח נוסף, עליה לשמור על היוזמה בידיה, ולקדם בעת הראויה חיסול של דמויות מפתח בחזון ההשמדה. כך, חיסול סינוואר לפני מתקפת הטבח היה עשוי לשבש את מימושה. לצד זאת, אל לישראל להסתפק בצעדי בלימה כאלה, ובטווח הרחוק עליה לשקוד ולטפח את חזון הדחת המשטר באיראן.

***הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.**